

ЕВОЛЮЦІЯ УЧАСТІ ЖІНОК У ПОЛІТИЦІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Ця стаття описує історичний розвиток участі жінок у політиці, починаючи з боротьби за право голосу і закінчуючи призначенням на посади прем'єр-міністрів. Вона висвітлює ключові моменти та фігури, які сприяли розширенню політичних прав і можливостей для жінок на міжнародному рівні. Стаття також підкреслює триваючу потребу у забезпеченні гендерної рівності та справедливості у політичних структурах.

Ключові слова: жіночий суфражизм, політична участь, гендерна рівність, право голосу, політичне представництво.

Abstract

This article describes the historical development of women's participation in politics, from the struggle for the right to vote to becoming prime ministers. It highlights the key moments and figures that have contributed to women's political empowerment internationally. The article also emphasizes the continuing need to ensure gender equality and equity in political structures.

Keywords: women's suffragism, political participation, gender equality, right to vote, political representation.

Вступ

Жінки історично були обмежені в своїх правах і можливостях, особливо в контексті політичної участі, але протягом останнього століття їхня роль в політиці значно трансформувалася. Від боротьби за право голосу на початку ХХ століття до досягнень на посадах голов держав та урядів, еволюція жіночої участі в політиці відображає глобальні зміни в ставленні до гендерної рівності.

Метою цієї статті є дослідження ключових моментів та особистостей, які сприяли зміцненню політичних прав жінок, та аналіз триваючих викликів, з якими вони стикаються в сучасному світі.

Результати дослідження

Виборче право жінок значно еволюціонувало з моменту свого зародження, коли жінки були позбавлені права голосу в ранніх демократіях, таких як Стародавня Греція та Рим. Рух за виборчі права жінок набрав обертів у 19 столітті, особливо у Великій Британії та Сполучених Штатах, хоча вони не були першими, хто надав ці права. Нова Зеландія стала лідером, надавши жінкам право голосу в 1893 році [1]; наступними були Австралія в 1902 році і кілька європейських країн на початку 20-го століття.

У Сполучених Штатах рух за виборчі права розпочався паралельно з рухом проти рабства, а такі діячі, як Елізабет Кейді Стентон і Сьюзен Б. Ентоні [2], виступали за рівні права. Рух призвів до того, що у 1869 році у Вайомінгу жінкам було надано право голосу, що стало значною перемогою.

Міжвоєнний період (1918-1939) був часом значних соціальних змін, що сприяли посиленню політичної участі жінок в багатьох країнах. Після Першої світової війни, жінки, які взяли на себе багато традиційно "чоловічих" ролей під час війни, почали вимагати визнання своїх прав, зокрема права голосу. Відлуння війни відчувалося в суспільних вимогах до більшої гендерної рівності.

У Великій Британії рух за виборчі права характеризувався тривалою боротьбою, яку розпочала Мері Волстонкрафт у 1792 році, і яка продовжувалася протягом 19-го та початку 20-го століть. У 1918 року було ухвалено "Закон про представництво народу", який надавав право голосу жінкам віком від 30 років, що володіли певним майном або перебували у шлюбі з членом Реєстру органів місцевого самоврядування. Це було першим кроком, який відобразив зміни в гендерних ролях та суспільних очікуваннях. До 1928 року у Великобританії жінкам надали право голосу на рівних умовах з чоловіками.

У США жінки отримали федеральне право голосу у 1920 році з ратифікацією 19-ї поправки до Конституції [3]. Це стало результатом десятиліть боротьби жіночих правозахисних рухів і значною мірою сприяло їхній подальшій політичній активності.

Після закінчення Другої світової війни жінки не тільки закріпили свої права на участь у голосуванні, але й почали активно входити в політичне життя, виборюючи місця в національних парламентах та урядах. Цей період позначився значним зростанням жіночої представленості в політиці. Наприклад, у 1945 році в Британії було обрано 24 жінки у парламент [4], що стало значним зростанням порівняно з попередніми роками. У Франції жінки вперше взяли участь у виборах у 1945 році після того, як їм було надано виборчі права. Ці зміни сприяли підвищенню рівня гендерної рівності у політиці.

Одним з важливих досягнень цього періоду стало обрання жінок на високі політичні посади. Сірімаво Бандаранаїке стала першою жінкою-прем'єр-міністром у світі в 1960 році на Шрі-Ланці. Її прикладу невдовзі послідували інші, включаючи Індіру Ганді в Індії (1966), Голду Меїр в Ізраїлі (1969), Маргарет Тетчер у Великобританії (1979) та Беназір Бхутто в Пакистані (1988). Ці жінки не тільки керували своїми країнами під час значних політичних та економічних викликів, але й стали символами можливостей для жінок у політиці.

1970-ті роки були знаковими для жіночих рухів, особливо в США та Західній Європі, де активісти боролися за рівні права, включаючи рівність у заробітній платі, боротьбу з сексуальними домаганнями та дискримінацією на роботі. Ці рухи вплинули на прийняття законів, які покращили умови для жінок не тільки у приватному секторі, але й у політиці, сприяючи їх більшій участі та представництву.

На міжнародному рівні, підписання конвенції ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації жінок (CEDAW) у 1979 році [5] стало ключовим кроком у підтримці прав жінок. Цей документ став основою для багатьох національних законів, спрямованих на підтримку жіночої рівності і захист їхніх прав.

У 21 столітті участь жінок у політиці значно зросла, хоча їм досі доводиться долати численні виклики. Цей період позначений появою видатних політичних лідерок, що зміцнили уявлення про здатність жінок ефективно керувати країнами та впливати на світову політику.

Однією з таких фігур є Елен Джонсон Серліф, яка стала першою обраною президенткою у Африці, керуючи Ліберією з 2006 по 2018 роки. Її зусилля у відновленні національної стабільності після громадянської війни та зміцнення прав людини в країні були високо оцінені міжнародною спільнотою.

В Азії, лідерка Тайваню Цай Інвень вступила на посаду в 2016 році, демонструючи сильне лідерство, особливо у сфері технологічного розвитку та оборони національної безпеки в умовах зростаючих напружень з Китаєм.

У Південній Америці Мішель Бачелет двічі ставала президенткою Чилі (2006-2010, 2014-2018), де вона відзначилася зусиллями з боротьби за гендерну рівність і захист прав людини. Після президентства Бачелет обіймала посаду Верховного комісара ООН з прав людини, що підкреслює її вплив на міжнародній арені.

Жінки стикаються з численними викликами, які стримують їхнє зростання у політичних кар'єрах. Гендерні стереотипи продовжують впливати на сприйняття здатностей жінок до лідерства, часто піддаючи їх більш суворій критиці порівняно з їх колегами протилежної статі [6]. Крім того, жінки в політиці часто зіштовхуються з такими перешкодами, як недостатнє фінансування їхніх кампаній та менший доступ до мережевих ресурсів, що є критичними для успіху в політиці.

Попри ці виклики, поступ жінок у політиці продовжує надихати наступні покоління. Вони демонструють, що здатні ефективно управляти країнами, змінювати законодавство та впливати на міжнародні відносини, що веде до більш сталого і інклюзивного світу. Цей прогрес є результатом не тільки їхніх зусиль, але й зміни у ставленні суспільства до гендерної рівності у політиці, підтримки жіночих груп і глобальних ініціатив, направлених на підвищення ролі жінок у владі.

Висновки

Історія виборчих прав жінок є свідченням непохитної витримки та рішучості. Незважаючи на численні перешкоди, жіночі рухи успішно змогли домогтися значних змін, що поступово призвели до гендерної рівності в праві голосу та політичній участі. Це не тільки зміцнило основи демократії, але й

підкреслило важливість рівних можливостей для всіх членів суспільства. Попри те, що жінки досягли значного прогресу у вступі до політичних арен світу, вони все ще стикаються з гендерними стереотипами та іншими викликами, що вимагають подальших зусиль для їх подолання.

Майбутнє жіночої політичної участі обіцяє не тільки більшу представницьку рівність, але й глибші зміни у структурах влади, що зможуть забезпечити стійкіші та інклюзивніші політичні системи. Ці досягнення підтверджують, що неперервне залучення жінок у політику є ключовим для реалізації повного потенціалу людства у формуванні справедливого і ефективного управління.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. New Zealand women and the vote, 19 Sept 2023. URL: <https://nzhistory.govt.nz/politics/womens-suffrage>
2. Kathleen Barry. Susan B. Anthony: A Biography. NYU Press, 2020 – 448 p.
3. 19th Amendment to the U.S. Constitution: Women's Right to Vote (1920), 8 Feb 2022. URL: <https://www.archives.gov/milestone-documents/19th-amendment>
4. Women MPs, 1945-1955, 21 June 2021. URL: <https://ukvote100.org/2021/06/21/women-mps-1945-1955/>
5. Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination against Women New York, 18 Dec 1979. URL: <https://www.ohchr.org/en/instruments-mechanisms/instruments/convention-elimination-all-forms-discrimination-against-women>
6. Views of obstacles for women seeking high political office, 27 Sept 2023. URL: <https://www.pewresearch.org/social-trends/2023/09/27/views-of-obstacles-for-women-seeking-high-political-office/>

Борисова Катерина Олексіївна – студентка групи 4ПІ-20б, факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: katya.educate@gmail.com

Корнієнко Валерій Олександрович – кандидат історичних наук, доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри суспільно-політичних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Borysova Kateryna O. – Faculty of Information Technology and Computer Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, Ukraine, email: katya.educate@gmail.com

Kornienko Valeriy O. – Candidate of Historical Sciences, PhD (Political Science), Head of the Department of Social and Political Sciences, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.